

RIS3 στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης Συμπεράσματα Συνάντησης Εργασίας

Ομάδα Εμπειρογνομόνων
Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Γ.Δ. Περιφερειακής και Αστικής Πολιτικής

**Αναπτυξιακό Συνέδριο Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης,
18 Απριλίου 2013**

Σχεδιασμός στρατηγικής RIS3

Ομάδα εμπειρογνομώνων DG REGIO και οι τεχνικές συναντήσεις στις Περιφέρειες έχουν ως στόχο:

- Να βοηθήσουν στο σχεδιασμό της στρατηγικής σύμφωνα με τις κοινές σε όλες την ΕΕ προδιαγραφές RIS3
- Να συμβάλλουν στη θετική αξιολόγηση της περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης (RIS3)
- Η Ο.Ε. δεν εκπονεί τη στρατηγική, ούτε ορίζει τις βασικές επιλογές της Έξυπνης Εξειδίκευσης
- Δεν υποκαθιστά τις ομάδες τεχνικής υποστήριξης

Κεντρικά θέματα προς αντιμετώπιση της στρατηγικής RIS3

1. Εκ των κάτω διακυβέρνηση
2. Βέλτιστη επιλογή έξυπνης εξειδίκευσης
3. Περιφερειακή πολιτική για Clusters
4. Πολιτική για ΤΠΕ, ψηφιακά δίκτυα, e-υπηρεσίες
5. Περιφερειακή πολιτική καινοτομίας

- **Ανανέωση** παραδοσιακών κλάδων με τον προσανατολισμό σε δραστηριότητες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και νέες market niches,
- Εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων με την υιοθέτηση και διάδοση νέων τεχνολογιών,
- Τεχνολογική διαφοροποίηση από υφιστάμενες εξειδικεύσεις σε συναφή προϊόντα και υπηρεσίες,
- **Ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων** μέσω ριζικής τεχνολογικής ανανέωσης και ανατρεπτικής καινοτομίας, και
- Αξιοποίηση **νέων μορφών καινοτομίας**, όπως ανοικτή καινοτομία, καινοτομία από τους χρήστες, κοινωνική καινοτομία, καινοτομία στις υπηρεσίες.

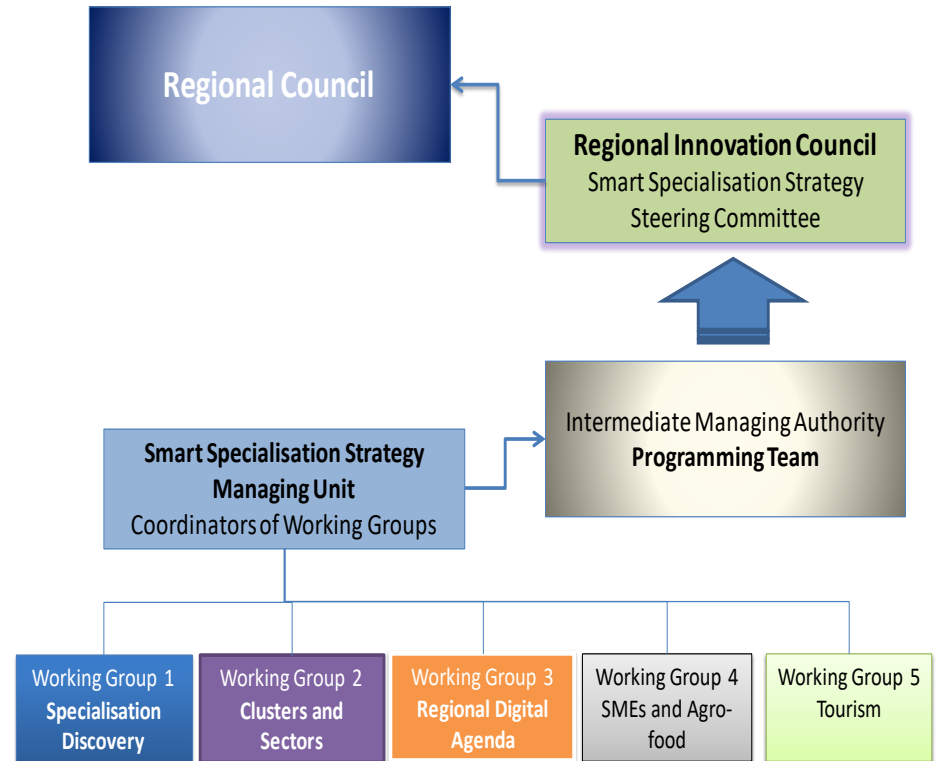
Διακυβέρνηση στρατηγικής RIS3

Διακυβέρνηση RIS3: Εκ των κάτω

Διοίκηση τριών επιπέδων

1. Το Περιφερειακό Συμβούλιο (ΠΣ) ως θεσμό απόφασης / επικύρωσης της στρατηγικής.
2. Την **Περιφερειακή Επιτροπή Καινοτομίας** με τη συμμετοχή των φορέων (4απλή έλικά) για εισήγηση της στρατηγικής στο Π.Σ.
3. Θεματικές ομάδες εργασίας για βασικά ζητήματα της έξυπνης εξειδίκευσης και συντονισμό από την ΕΔΑ

• Καθώς η Εξ.Εξειδ. αφορά στον εκσυγχρονισμό και διαφοροποίηση των παραγωγικών κλάδων της Περιφέρειας, **ηγετικό ρόλο στον καθορισμό των προτεραιοτήτων πρέπει να έχουν οι επιχειρηματίες και ο ιδιωτικός τομέας.**

• Ανεξάρτητα από ποιός συμμετέχει στο RIS3, η διαδικασία πρέπει να βασίζεται σε διάλογο και στη συμφωνία των εταίρων.

Περιφερειακή Επιτροπή Καινοτομίας: Κριτήρια επιλογής

Επιδόσεις

Επιλογή επιχειρήσεων

- 🌱 Μεγάλος κύκλος εργασιών
- 🌱 Υψηλός ρυθμός ανάπτυξης
- 🌱 Μεγάλες εξαγωγές
- 🌱 Συμμετοχή σε έργα E&A FP
- 🌱 Πετυχημένα start-ups

Εργαστήρια E&A

- ⚙️ Προσανατολισμός στη βιομηχανική έρευνα
- ⚙️ Συμβόλαια με επιχειρήσεις
- ⚙️ Μεγάλη δραστηριότητα σε FP
- ⚙️ Διαχείριση ερευνητικών υποδομών και test-beds

Θεσμικά

Δημόσια διοίκηση

- ⚙️ Περιφερειακές αναπτυξιακές εταιρείες
- ⚙️ Εκπροσώπηση των γεωγραφικών ενοτήτων
- ⚙️ Ικανότητα διαχείρισης έργων

Χρήστες και ΜΚΟ

- Ανοικτές πρωτοβουλίες / open coffee
- Δίκτυα παραγωγών
- Μη κερδοσκοπικές πρωτοβουλίες γνώσης
- Πρωτοβουλίες open source

Workshop συμπεράσματα

Έξυπνη εξειδίκευση

Τι είναι ?

Έξυπνη εξειδίκευση είναι:

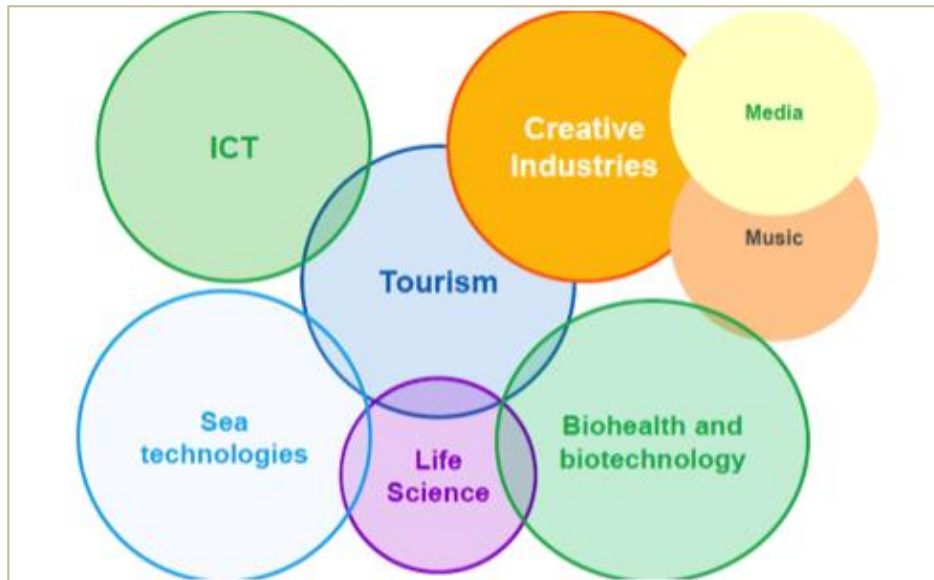
- Υποστήριξη του μετασχηματισμού της περιφερειακής οικονομίας μέσω μιας διαδικασίας «**επιχειρηματικής ανακάλυψης**» ευκαιριών στη **διεθνή αγορά**
- Επιλογή παραγωγικών κλάδων για **διαφοροποίηση / εξαγωγές**
- Στρατηγική για επιλεγμένα **έργα και δράσεις καινοτομίας** σε κάθε Περιφέρεια. **ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ: Πόρων > 45% - Κλάδων – Μεγάλων έργων**

Έξυπνη εξειδίκευση δεν είναι:

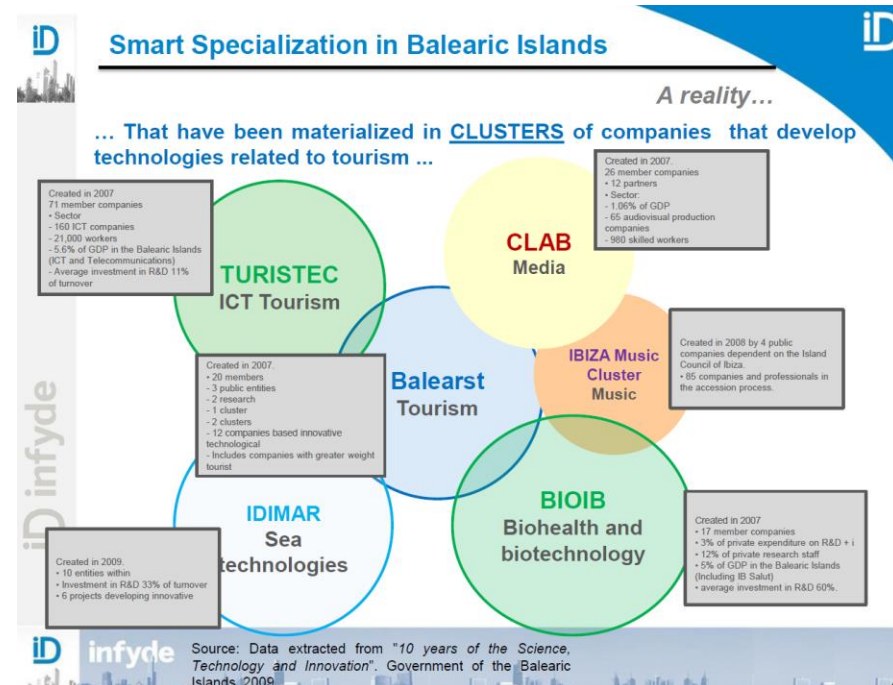
- Χρηματοδότηση E&A σε εργαστήρια και ερευνητικά κέντρα.
- Επιλογή 1-2 κλάδων παραγωγής /clusters για χρηματοδότηση.
- Νέα στρατηγική – βασίζεται σε εμπειρίες 15 ετών σχετικά με την υποστήριξη περιφερειακών στρατηγικών καινοτομίας.

Έξ.Εξειδ=Καινοτομία στις δυνατότητες της περιφέρειας

Κάθε περιφέρεια πρέπει να προσδιορίσει τον καλύτερο συνδυασμό **κλάδων** για ενίσχυση

Και των **τεχνολογιών & μη τεχνολογικών καινοτομιών** που χρειάζονται για τη διαφοροποίηση / διεθνοποίηση των κλάδων που επιλέχθηκαν

Clustering στην Κεντρική Μακεδονία

	Industry	Rank in Europe	Specialisation	Employment
1	Manufacture of other food products	4	2.21	18 671
2	Other retail sale of new goods in specialized stores	4	1.80	52 702
3	Maintenance and repair of motor vehicles	5	1.91	13 570
4	Manufacture of tobacco products	6	11.57	2 271
5	Finishing of textiles	8	4.43	2 177
6	Retail sale of automotive fuel	12	2.18	4 512
7	Renting of personal and household goods n.e.c.	14	2.17	1 307
8	Adult and other education	15	2.38	12 378
9	Fishing, fish farming and related service activities	17	4.54	2 797
10	Manufacture of ceramic tiles and flags	17	1.69	725
11	Growing of crops; market gardening; horticulture	19	5.35	64 559
12	Manufacture of wearing apparel and accessories	19	3.06	20 215
13	Manufacture of jewellery and related articles	19	2.09	976
14	Activities of households as employers of domestic staff	19	2.79	10 485
15	Sale of motor vehicle parts and accessories	21	1.61	3 585
16	Restaurants	21	1.54	25 551
17	Processing and preserving of fruit and vegetables	22	3.75	4 180
18	Preparation and spinning of textile fibres	27	2.45	1 374
19	Bars	27	2.33	17 947
20	Repair of personal and household goods	27	1.90	1 885

- Να εξετασθούν τα κίνητρα για την ανάπτυξη clusters, διακρατικών και διαπεριφερειακών συνεργασιών.
- Να διερευνηθούν ευκαιρίες καινοτομίας στη διασύνδεση μεταξύ διαφορετικών τομέων (π.χ. ΤΠΕ και της γεωργίας).
- Να στηριχθεί η ανάπτυξη φυτωρίων νέων ιδεών, κέντρων καινοτομίας, εκκολαπτηρίων επιχειρήσεων που προσφέρουν επιχειρηματικές υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας.

Παραγωγική εξειδίκευση στην Κεντ. Μακεδονία

● Η δεύτερη μεγαλύτερη περιφέρεια (17% πληθυσμού) προσπαθεί να αναπτύξει μια οικονομία **έντασης γνώσης** και να τοποθετηθεί καλύτερα στη **νοτιο-ανατολική Ευρώπη**.

● **Εξειδίκευση** σε (1) παραγωγή προϊόντων διατροφής, (2) λιανικό εμπόριο, (3) επισκευή οχημάτων, (4) παραγωγή προϊόντων καπνού, (5) φινίρισμα υφαντουργικών προϊόντων.

● **Εξειδίκευση μεταποίησης** σε τομείς μέσης χαμηλής τεχνολογίας και έντασης εργασίας, όπως κλωστοϋφαντουργία, βιομηχανία τροφίμων, ειδών ένδυσης και μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων, επίπλων, με χαμηλότερη παραγωγικότητα από τον εθνικό μέσο όρο.

● Υπάρχει ένας αριθμός των **νέων τομέων έντασης γνώσης**, όπως βιογεωργία, βιο-ιατρική, και οι ΤΠΕ, αλλά προσελκύουν σχετικά περιορισμένες επενδύσεις.

Ερωτήματα για συζήτηση

➤ Οι βασικοί οικονομικοί τομείς της περιφέρειας έχουν **κρίσιμη μάζα απασχόλησης**, προστιθέμενη αξίας και εξαγωγών? Παρουσιάζουν **ανταγωνιστικό πλεονέκτημα** σε Ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο?

➤ **Ποιες κορυφαίες επιχειρήσεις** βρίσκονται στην περιφέρειά σας? Ταιριάζουν με το πρότυπο περιφερειακής οικονομικής εξειδίκευσης?

➤ **Ποιοι τομείς είναι περισσότερο ανοιχτοί στη διεθνοποίηση** (τιμές εξαγωγών των κύριων τομέων, ξένες άμεσες επενδύσεις)?

➤ **Ποια δίκτυα καινοτομίας ή συνεργατικά σχήματα** βρίσκονται στην περιφέρεια? Εμπίπτουν στο πρότυπο περιφερειακής οικονομικής εξειδίκευσης?

➤ Ποιοι τομείς της οικονομίας στην περιφέρειά σας είναι οι **πλέον καθοδηγούμενοι από τη γνώση** (π.χ. ποιοι έχουν τα μεγαλύτερα μερίδια σε επενδύσεις E&T και/ ή προσωπικό στην E&T)?

Workshop συμπεράσματα

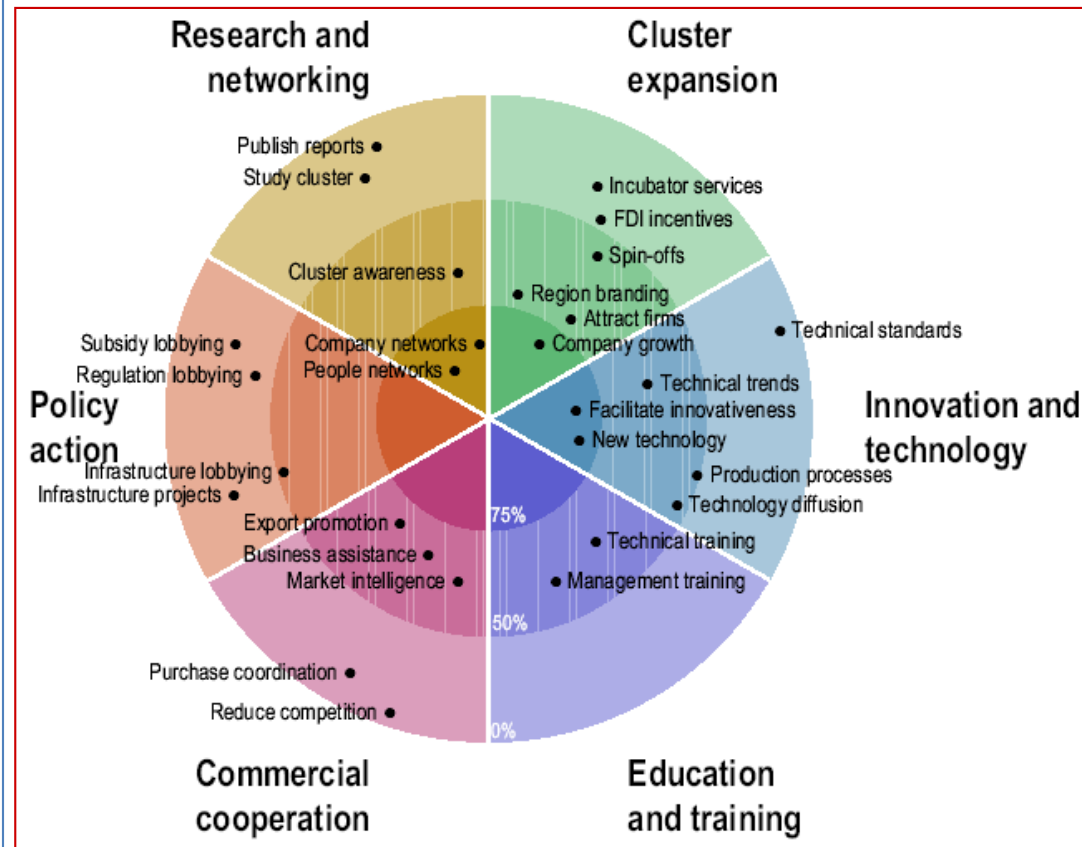
Περιφερειακή πολιτική clusters

Clusters: προστιθέμενη αξία

Τα clusters μπορούν να προσφέρουν σε μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων

- Έρευνα και διασυνδέσεις με φορείς έρευνας,
- Τεχνολογική στήριξη και καινοτομία,
- Εκπαίδευση,
- Εμπορική συνεργασία και προώθηση προϊόντων,
- Επέκταση σε αγορές εξωτερικού
- Να ζητήσουν στοχευμένες πολιτικές

Συγκριτικό έναντι Ανταγωνιστικού Πλεονεκτήματος μέσω Μάθησης

Workshop συμπεράσματα

ΤΠΕ, ψηφιακά δίκτυα, e-υπηρεσίες

Απαιτήσεις από τις ελληνικές περιφέρειες:

- Απογραφή των ΤΠΕ των περιφερειακών υποδομών.
- Πολιτική **ΤΠΕ ανά κλάδο Έξυπνης Εξειδίκευσης**
- Επεξεργασία Διαχειριστικών Σχεδίων για τις περιφερειακές υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.
- Βιώσιμα σχέδια για την ανάπτυξη των νέων, καθώς και την επέκταση των δικτύων πρόσβασης επόμενης γενιάς σε περιφερειακό επίπεδο.
- Ενεργός συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα σε δραστηριότητες ΤΠΕ ώστε να βελτιωθεί η κοινοτική χρηματοδότηση με μόχλευση και η βιωσιμότητα των προϊόντων και υπηρεσιών.

Χρήση ΤΠΕ κατά κλάδο δραστηριότητας

Πρωτογενής τομέας: Σημαντικές δυνατότητες βελτίωσης για έλεγχο της ποιότητας, διοίκηση, παρακολούθηση, εμπορία, σήμανση, ιχνηλάτηση, συστήματα πιστοποίησης.

Μεταποίηση. Μπορεί να υποστηριχθεί από ΤΠΕ με εφαρμογή αυτοματισμών, ελέγχου και παρακολούθησης, μείωση κόστους με ηλεκτρονικές προμήθειες, αυτοματισμούς διασφάλισης της ποιότητας. Νέας γενιάς ERP και CRM εργαλεία, σύγχρονες πλατφόρμες e-commerce και δημόσιων προμηθειών. Αξιοποίηση social media για σχεδιασμό, προώθηση προϊόντων, ανακάλυψη αναγκών και νέων αγορών.

Ενέργεια, Smart-grid, smart-μέτρηση: κατανεμημένες εφαρμογές που υποστηρίζονται από σύγχρονα εργαλεία ΤΠΕ για μείωση της κατανάλωσης σε δημόσια κτίρια, κατοικίες, σε βιομηχανίες, καταλύματα.

Τουρισμός και πολιτισμός: προβολή των τουριστικών προορισμών με νέα ψηφιακά μέσα, ελαχιστοποίηση του κόστους διαχείρισης και δαπάνης διαφήμισης, πολλές ομάδες στόχου με αποτέλεσμα την επέκταση της τουριστικής περιόδου.

Workshop συμπεράσματα

Ευρυζωνικές υποδομές:

- Αξιοποίηση υφιστάμενων ευρυζωνικών υποδομών
- Προβλημάτων συντήρησης και βιωσιμότητας.
- Εκτίμηση του κόστους – οφέλους από την ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών,
- Συμπληρωματικότητας ιδιωτικού – δημοσίου, και

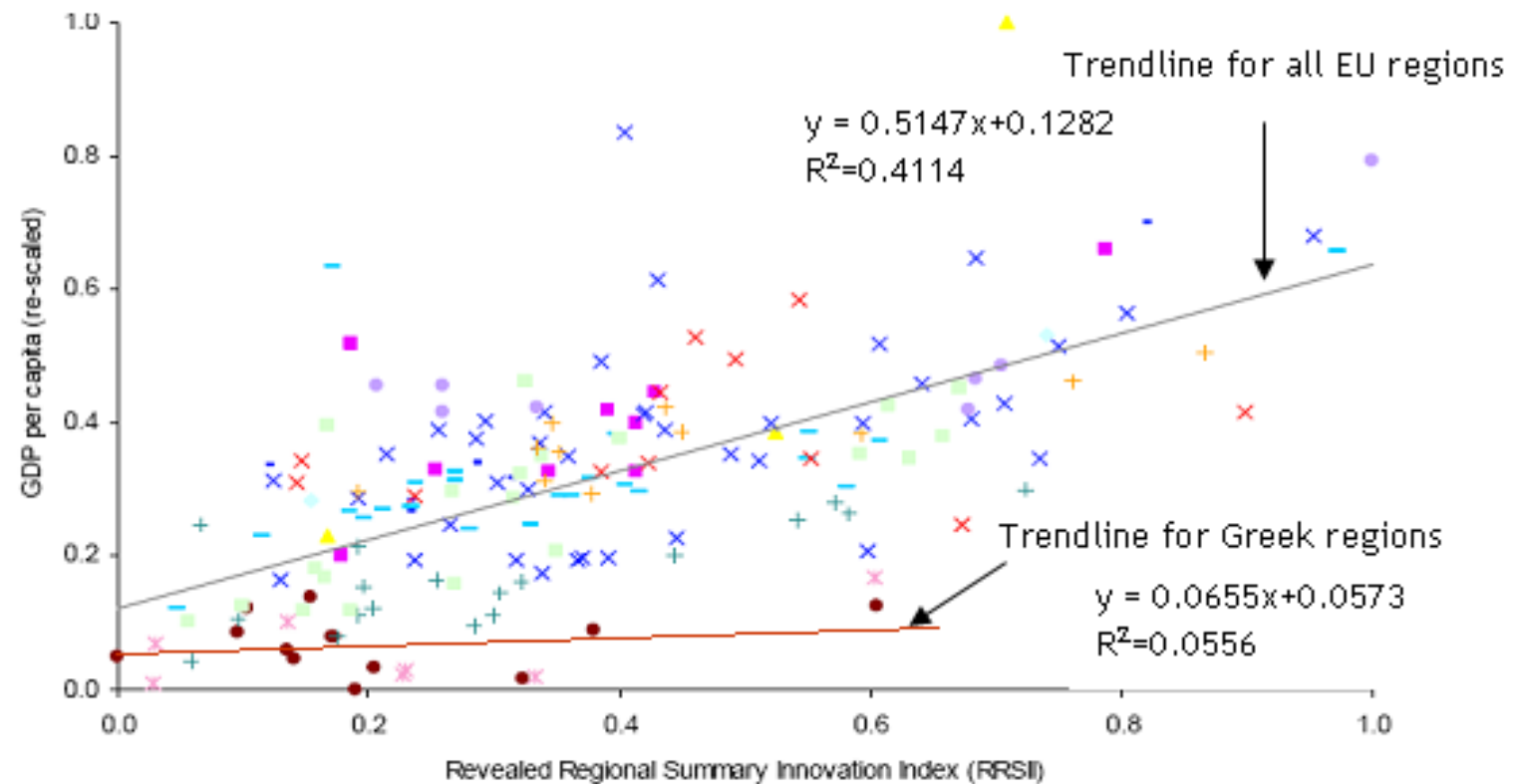
Πολιτική καινοτομίας στην ΑΜΘ

Κύρια πρόκληση: Καινοτομία στον ιδιωτικό τομέα

RRSII – 2006 EU: 0,90 – 0,01	Σύνθετος δείκτης καινοτομίας	Ανθρώπινο ι πόροι επιστήμης και τεχνολογίας	Διαβίου μάθηση	Μεταποίηση υψηλής τεχνολογίας	Υπηρεσίες υψηλής τεχνολογίας	Δημόσια Ε&Α	Ιδιωτική Ε&Α	Διπλώματα ευρεσιτεχνίας
ΑΤΤΙΚΗ	0,46	111	19	51	79	95	27	13
ΚΕΝΤΡ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0,27	85	14	31	45	77	8	3
ΚΡΗΤΗ	0,26	69	18	9	40	148	3	2
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	0,23	73	14	17	40	126	9	3
ΗΠΕΙΡΟΣ	0,19	80	28	10	39	130	2	2
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	0,17	62	25	35	23	5	14	2
ΑΝΑΤΟΛ . ΜΑΚ - ΘΡΑΚΗ	0,13	62	14	13	28	65	9	7
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	0,10	74	27	19	18	36	5	1
ΠΕΛΛΟΠΟΝΗΣΟΣ	0,10	67	13	15	22	3	3 / 5 ?	3
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	0,07	74	-	15	33	11	1	3
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	0,04	61	-	10	90	32	1	0
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	0,01	53	-	19	18	5	2	4
ΝΗΣΙΑ ΙΟΝΙΟΥ	-	82	-	3	18	18	0	-
Μέσος όρος ΕΕ	0,55	100	100	100	100	100	100	100

Αλλαγή επιχειρηματικού μοντέλου: ΑΕΠ από Καινοτομία

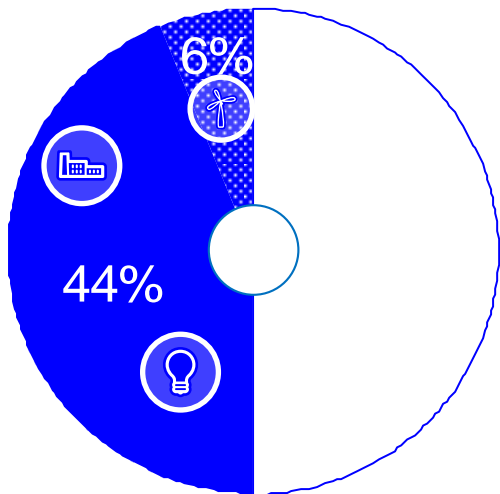
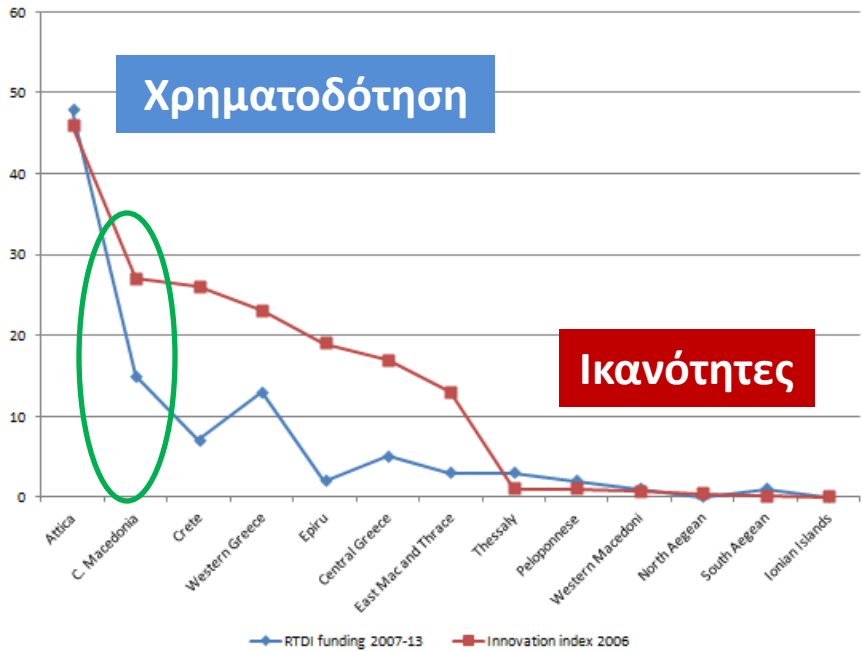
Figure 1: Correlation of Regional Summary Innovation Index and GDP/capita

Source : {EC, 2003 #24}

Καινοτομία: από ατομικές ενισχύσεις σε μαζική στήριξη

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ 2007 -2013		
Άξονες Ε.Π.	Ευρώ	%
1.Προσβασιμότητα	410.000.000	19,08
2.Ψηφιακή σύγκλιση / Επιχειρηματικότητα	614.640.000	28,60
3.Βιώσιμη ανάπτυξη / Ποιότητα ζωής	1.079.000.000	50,21
4.Τεχνική βοήθεια	45.260.000	2,11

Ανατολική Μακεδονία - Θράκη

Θεματικούς στόχους 2014-2020

- 1. Έρευνα και Καινοτομία
- 2. Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
- 3. Ανταγωνιστικότητα Μικρών και Μεσίων Επιχειρήσεων

Europe 2020

smart

sustainable

inclusive

Πολιτική καινοτομίας, 2010-2012

Πρόσφατα εκπονήθηκε η «Στρατηγική Καινοτομίας Θεσσαλονίκης». Βασίζεται σε ευρεία διαβούλευση και συμμετοχή φορέων 3^{ης} έλικας. Οι κατευθύνσεις, προτεραιότητες και τα σχέδια της πρέπει να ληφθούν υπόψη για το RIS3

ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

- Διαρκές φόρουμ καινοτομίας
- Περιφερειακό Συμβούλιο Καινοτομίας
- Θεσμοί χρηματοδότησης καινοτομίας
- Μέτρηση των αποτελεσμάτων

ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ - Clusters

1. Διατροφής:
2. Ένδυσης και μόδας
3. Χημικών και ενέργειας
4. Οικοδομικών υλικών και εξοπλισμού
5. Μετάλλου
6. Ηλεκτρονικών και ΤΠΕ

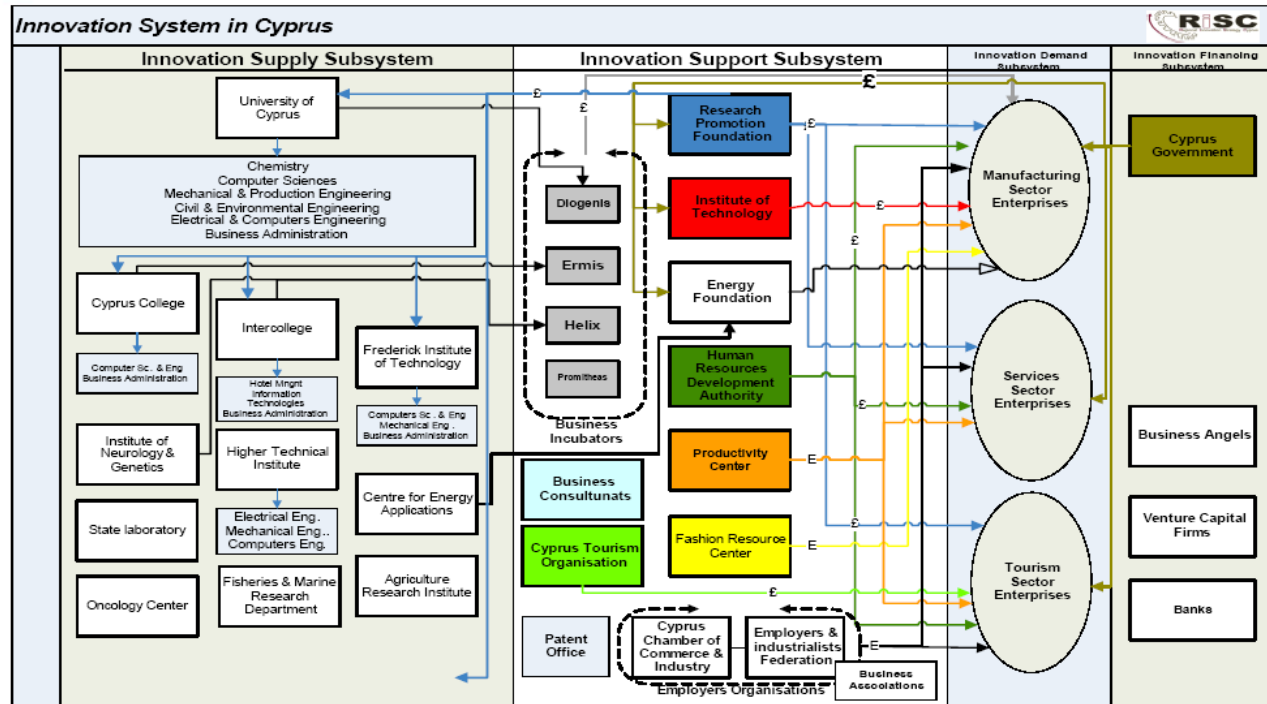
ΠΛΑΤΦΟΡΜΕΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

- Brand name: Thessaloniki Innovation
- Τεχνολογιών: Ενέργεια, Υλικά, Τεχνολογία τροφίμων, Ευρυζωνικών υπηρ., Logistics.
- Αξιοποίησης αποτελεσμάτων έρευνας
- Start-ups: μαζική δημιουργία νέων επιχειρήσεων έντασης γνώσεων
- Προώθησης προϊόντων καινοτομίας στη διεθνή αγορά
- Εκπαίδευση στη διαχείριση καινοτομίας

Επικέντρωση σε οικοσυστήματα

Οικοσυστήματα καινοτομίας είναι δίκτυα

- Ε & Α / δημιουργικότητα
- Παραγωγικής ικανότητα
- Χρηματοδότησης
- Εξαγωγικών αγορών

Παραδείγματα των οικοσυστημάτων:

● Clusters, κέντρα τεχνολογίας, συνοικίες τεχνολογίας, εκκολαπτήρια επιχειρήσεων, ανταγωνιστικών πόλων, κέντρα ικανοτήτων, πλατφόρμες ανάπτυξης νέων προϊόντων, ανοικτές πλατφόρμες καινοτομίας, έξυπνες συνοικίες της πόλης, Living Labs, επιχειρηματικές αλυσίδες αξίας.

Στόχοι σχετικά με οικοσυστήματα καινοτομίας:

- Εντοπισμός και χαρτογράφηση των οικοσυστημάτων
- Ανοικτή καινοτομία από χρήστες / εφοδιαστικές αλυσίδες / πελάτες
- Εισαγωγή τεχνογνωσίας και
- Εισαγωγή ικανοτήτων πρόσβασης σε διεθνείς αγορές

Επικέντρωση σε πλατφόρμες καινοτομίας

- **Δράσεις στήριξης της καινοτομίας πρέπει να λάβουν τη μορφή «πλατφόρμας καινοτομίας».** Είναι πλαίσια πολλών ειδών (οργανωτικά, πόρων, υποδομών, ψηφιακά, χρηματοδότησης, εξαγωγών) που επιτρέπουν σε μεγάλο αριθμό φορέων να συμμετάσχουν σε πρωτοβουλίες καινοτομίας: **Πολλαπλασιαστές**
- **Οι πλατφόρμες θα πρέπει να επιλέγονται** σε σχέση με (1) επιχειρηματικά μοντέλα για τη **βιωσιμότητα σε βάθος χρόνου**, (2) τη δημιουργία ικανοτήτων και τεχνογνωσίας στην περιοχή, (3) την προσφορά ολοκληρωμένων λύσεων για τεχνολογία-παραγωγή-αγορά-χρηματοδότησης (4) μόχλευση ιδιωτικών επενδύσεων, (5) συμμετοχή μεγάλου αριθμού δικαιούχων, και (6) συμβολή στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων της Περιφέρειας.
- **Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα** μπορεί να είναι το βασικό μέσο εφαρμογής των πλατφορμών. Στις συμπράξεις, ο δημόσιος τομέας καθορίζει τους όρους συνεργασίας και παρέχει τη χρηματοδότηση, ενώ ο ιδιωτικός τομέας αναλαμβάνει τη διαχείριση και εξασφαλίζει μακροχρόνια λειτουργία της πρωτοβουλίας.

Workshop συμπεράσματα

Συνεργασία επιχειρήσεων ΑΕΙ / ΤΕΙ / Ερευνητικών Κέντρων

- Επιθυμητή από όλες τις πλευρές
- Κριτική αξιολόγηση της μέχρι σήμερα συνεργασίας

Κάλυψη τεχνολογικών αναγκών επιχειρήσεων

- Γνωστοποίηση τεχνολογικών ικανοτήτων μονάδων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα
- Αναντιστοιχία αναγκών των επιχειρήσεων και τεχνολογικού προφίλ ακαδημαϊκών μονάδων

Εντοπισμός αλυσίδων τεχνολογίας

- Από την παραγωγή στις εισροές τεχνολογίας
- Αγορές και εξαγωγές / τοπικές μονάδες παραγωγής / τεχνολογικές ικανότητες και υποδομές σε άλλες περιφέρειες
- Ανοικτές υποδομές έρευνας και εργαστηρίων.

Ευχαριστώ
και καλή επιτυχία
στη στρατηγική RIS3